

DE RIKA OCH KLIMATET – SVENSKA FOLKETS INSTÄLLNING TILL RIKA INDIVIDER I LJUSET AV KLIMATKRISEN

KAJSA EMILSSON, JAYEON LEE, MAX KOCH
OCH HÅKAN JOHANSSON

Sammanfattning

Forskning visar att rika individer har ett större klimatavtryck än befolkningen i stort. Rikedom innebär också symbolisk makt, där de rikas liv och vanor kan påverka normer för vad som uppfattas som ett gott och eftersträvänt liv. Men hur ser den svenska allmänheten på rikedom och rika individer i ljuset av klimatförändringarna? Har rika ett särskilt ansvar att sänka sina koldioxidutsläpp? Och finns det stöd för politiska åtgärder som riktas mot förmögenheter och praktiker kopplat till rikedom? Med data från SOM-undersökningen 2025 finner vi att en majoritet av svenskarna uppfattar att rika individer har betydligt större koldioxidutsläpp än befolkningen i stort, samtidigt som det är få som anser att rika gör sitt bästa för att leva hållbart. Vidare anser många att de som släpper ut mest också bör ta ett större ansvar för att sänka sina koldioxidutsläpp. Slutligen finns det ett relativt starkt stöd för olika slags politiska förslag att reglera inkomst, förmögenhet och klimatintensiva praktiker, som dock varierar beroende på exempelvis politisk ideologi och inkomstnivåer.

Vi lever i ett klimatnödläge (Gills & Morgan, 2020). I Parisavtalet från 2015 enades världens länder om att begränsa den globala uppvärmningen till 2,0 C över förindustriella nivåer och att fortsätta arbeta för att begränsa temperaturökningen till 1,5 C. IPCC (2022) uppskattar att tröskeln på 1,5 C, med nuvarande utsläppsnivåer, kommer att överskridas i början av 2030-talet.

Tidigare forskning visar tydligt att individer som tillhör samhällets rikaste inkomstgrupper bidrar oproportionerligt mycket till problemet eftersom inkomst/förmögenhet och utsläpp är starkt sammankopplat (Barros & Wilk, 2021; Morrison m.fl., 2025; Oswald m.fl., 2020). Frågan är särskilt relevant i Sverige som utmärker sig som ett land med stora och växande förmögenhetsklyftor (Finanspolitiska rådet, 2024; SOU 2020:46). Enligt Oxfam (2026) äger Sveriges 46 rikaste personer mer i förmögenhet än nästan 80% av befolkningen, vilket motsvarar cirka åtta miljoner människor. Även om alla samhällsgrupper och aktörer behöver bidra till omställningen konstaterar Gössling och Humpe (2023) att mycket stora utsläpps-

minskningar behöver ske bland dem som befinner sig högst upp i inkomst- och förmögenhetsfördelningen.

Men de rikas betydelse för klimatfrågan handlar inte bara om deras egna utsläpp. Att vara rik innebär också att man har omfattande symbolisk makt (Bourdieu, 2000). De mest förmögna konsumtion och livsstil påverkar normer för vad som ses som framgång, frihet och ett gott liv, och därmed också vad som uppfattas som rimligt att eftersträva eller begränsa i en klimatomställning (Koch m.fl., 2024; Pybus m.fl., 2022).

Trots detta vet vi förhållandevis lite om hur allmänheten ser på de rikas roll i klimatkrisen. Tidigare studier tyder på att många underskattar hur stora utsläppskillnaderna är mellan olika inkomstgrupper (Köchling m.fl., 2025; Nockur m.fl., 2025). Det kan påverka synen på vem som bör minska sina utsläpp men även minska stödet för politiska reformer som syftar till att begränsa utsläppen bland de som släpper ut mest, det vill säga samhällets mest förmögna grupper (Nielsen m.fl., 2024). Studier visar att det finns en motvilja mot att reglera de med högst inkomst och förmögenhet, även när sådana åtgärder bara skulle påverka en liten del av befolkningen och trots att det är en åtgärd som skulle kunna ha stor klimatnytta (Khan m.fl., 2023; Lee m.fl., 2023). Forskning på området är dock begränsad, särskilt i en svensk kontext.

Syftet med detta kapitel är att undersöka hur svenska folket ser på rikedom och samhällets rikaste i ljuset av klimatförändringarna. Mer specifikt analyserar vi tre frågor: 1) hur uppfattar svenskar rika individers utsläpp och huruvida de lever hållbart, 2) anser de att de rikaste har ett särskilt ansvar att minska sina utsläpp, och 3) vilket stöd finns bland befolkningen för förslag som syftar till att reglera förmögenheter, lyxkonsumtion och andra koldioxidintensiva praktiker? Med hjälp av data från den nationella SOM-undersökningen 2025 bidrar kapitlet med ny kunskap om hur frågor om klimatutsläpp, ansvar och rättvisa förstås i den svenska klimatomställningen. Kapitlet använder termerna ”rika individer”, ”rika grupper” och ”samhällets rikaste” som synonymt med de som har absolut högst inkomst eller förmögenhet i samhället.¹

Synen på rika individer kopplat till klimatet

Under lång tid har samhällsdebatten om individers roll och ansvar i klimatomställningen fokuserat på befolkningen i stort och det är endast på senare år som de med högst inkomst och förmögenhet också uppmärksammas, exempelvis genom kampanjen ”Time to Win” i anslutning till World Economic Forum i Davos 2026 eller genom rapporter från civilsamhällesorganisationer som Oxfam. I SOM-undersökningen ställde vi därför frågor om synen på rika individer kopplat till klimat, exempelvis vad gäller klimatojämlighet, huruvida de har ett mycket större koldioxidutsläpp jämfört med befolkningen i stort samt om rika individer gör sitt bästa för att leva hållbart.

En viktig fråga handlar om allmänhetens uppfattning om de rikas utsläpp och om man tror att det skiljer sig från andra samhällsgrupper. I tabell 1 redovisar vi resultaten av denna fråga, i vilken det framgår att 54 procent av respondenterna tror att de rika har ett mycket större koldioxidutsläpp jämfört med befolkningen i stort. Även om en majoritet av den svenska befolkningen därmed anser att de står för en oproportionerligt stor andel av utsläppen är samtidigt en betydande andel osäkra (24 procent) eller menar att så inte är fallet (22 procent). Man kanske inte kan kräva att allmänheten är insatt i aktuell forskning om olika gruppers utsläppsnivåer, men det framstår därmed som rimligt att anta att många underskattar skillnaden mellan de mest förmögna och allmänheten i stort. Det är inte utmärkande för Sverige, utan sammanfaller med internationell forskning som visar att de rikaste gruppernas utsläppsmönster konsekvent underskattas av allmänheten och således hur stora skillnader det faktiskt är i utsläpp mellan olika grupper i samhället (Köchling m.fl., 2025; Nielsen m.fl., 2024; Nockur m.fl., 2025).

När det kommer till huruvida respondenterna anser att rika individer gör sitt bästa för att leva hållbart är det en klar majoritet som inte anser att de gör det, ungefär en tredjedel som är osäkra och endast 16 procent som anser att de gör sitt bästa (se tabell 1). Det verkar således finnas en skepsis mot de rikas hållbarhetspraktiker. Resultatet kan tolkas på olika sätt. Tidigare forskning visar att allmänhetens syn på de mest förmögna är tudelad, även om många studier pekar på en övervägande positiv inställning till rika individer (se exempelvis Hecht m.fl., 2024; Ydstedt & Zitelmann, 2025). I kontrast till denna forskning visar vår studie på ett svagt stöd för och en kritik mot samhällets mest förmögna när frågan knyts till frågor om hållbarhet och klimatomställning. Även om de mest förmögna ofta ses som förebilder kopplat till både ekonomisk och social framgång, visar vår studie på stödets gränser.

I vår undersökning kan vi också visa på hur stödet varierar mellan olika befolkningsgrupper. I Tabell 1 kan man läsa att det främst är unga (16–29 år), individer med hög utbildning, stadsbor och personer som placerar sig själva till vänster på vänster/höger-skalan som anser att rika individer har ett mycket större koldioxidutsläpp jämfört med befolkningen i stort.² Det är också samma grupper som är mest skeptiska till påståendet att rika individer gör sitt bästa för att leva hållbart (notera dock att skillnaderna mellan stad och land inte är statistiskt signifikanta på 5-procentsnivån).³ Tidigare forskning visar ofta att kvinnor är mer positiva till insatser som syftar till att driva på omställningen, men i vår undersökning finner vi inga statistiskt signifikanta skillnader mellan kön. Det gäller även inkomstnivå. Skillnaderna är små mellan dem med låga och högre lönenivåer. Det följer samma mönster som internationella studier och motbevisar antagandet att de rikare inkomstgrupperna skulle underskatta ojämlikheten i utsläppsnivåer (Nielsen m.fl., 2024). Tyvärr medger inte SOM-undersökningen en mer nyanserad analys av hur personer med mycket höga inkomster (exempelvis inkomster motsvarande top-1%) själva ser på frågan.

Tabell 1 Föreställningar om rika individers koldioxidutsläpp och hållbart leverne – totalt sett samt uppdelat på olika sociala grupper, 2025 (procent)

	Rika individer har ett mycket större koldioxidutsläpp jämfört med befolkningen i stort		Rika individer gör sitt bästa för att leva hållbart	
	Instämmer	Instämmer inte	Instämmer	Instämmer inte
<i>Samtliga</i>	54	22	16	54
<i>Kön</i>				
Kvinnor	53	22	14	54
Män	55	23	18	54
<i>Ålder</i>				
16–29 år	64	12	10	65
30–49 år	60	18	14	56
50–64 år	50	25	16	53
65+ år	49	27	21	48
<i>Utbildning</i>				
Låg	47	30	27	42
Medellåg	46	25	19	50
Medelhög	53	24	12	54
Hög	65	15	12	61
<i>Stad/land</i>				
Ren landsbygd	45	30	15	52
Mindre tätort	53	23	19	51
Stad/större tätort	55	21	17	53
Storstad	65	16	13	63
<i>Inkomst</i>				
0–29 999 kr	54	22	18	53
30 000–49 999	54	22	13	56
Minst 50 000 kr	57	20	15	56
<i>Politisk ideologi</i>				
Vänster	71	11	10	67
Mitten	46	24	21	46
Höger	44	31	18	46

Kommentar: Frågan löd *Vilken är din åsikt om följande påståenden om rika individer i allmänhet? Rika individer: Svartalternativen angavs på en skala från 1 Instämmer inte alls till 7 Instämmer helt*. I tabellen har svarsalternativ 1–3 slagits ihop till Instämmer inte och svarsalternativ 5–7 har slagits ihop till Instämmer. Totalt antal svarande på respektive fråga är 1 700 (Rika individer har ett mycket större koldioxidutsläpp jämfört med vanliga människor) respektive 1 709 (Rika individer gör sitt bästa för att leva hållbart). Antal svarande per kategori varierar mellan 22 (Rika har ett större koldioxidutsläpp/Ålder 16-29 år/Instämmer) och 471 (Rika gör sitt bästa för att leva hållbart/Kvinnor/Instämmer inte). Fetmarkerade siffror indikerar att skillnaderna är statistiskt signifikanta på 5-procentsnivån (se fotnot 2 och 3 för redovisning av chi²-signifikanstesterna).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2025.

Ansvar att sänka koldioxidutsläpp

Frågan om vilket ansvar som olika grupper har i klimatomställningen är central och ett sätt att förstå ansvar är genom att formulera det som en fråga om rättvisa. I SOM-undersökningen 2025 tillfrågades den svenska befolkningen om deras stöd för olika former av klimaträttvisa, exempelvis om de som släpper ut mest också har ett motsvarande ansvar att minska sina utsläpp som en form av proportionalitetsprincip. Vi frågade också hur man såg på att ansvaret var delat, det vill säga att alla har ett ansvar att minska sina utsläpp i samma omfattning, som en form av en likhetsprincip.

Tabell 2 nedan ger oss möjlighet att förstå befolkningens syn på de rikaste gruppernas roll och ansvar i klimatomställningen. Som framgår av tabellen uttrycker en övervägande majoritet, närmare bestämt 77 procent, att de som släpper ut mest också ska sänka sina utsläpp mest. Ungefär hälften anser att alla ska minska sina utsläpp i lika stor omfattning. Med andra ord, befolkningen uttrycker stort stöd för en likhetsprincip, men proportionalitetsprincipen har större stöd.

Tabell 2 Ansvar att sänka koldioxidutsläpp, 2025 (procent)

	Instämmer	Instämmer inte	Svarande
De som släpper ut mest ska minska sina utsläpp mest	77	10	1 733
De rikaste har ett särskilt ansvar att minska sina utsläpp	57	23	1 717
Alla ska minska sina utsläpp i lika stor omfattning	48	30	1 732

Kommentar: Frågan löd *Vilken är din åsikt om följande påståenden om att minska individers koldioxidutsläpp i Sverige?* Svartalternativen angavs på en skala från 1 *Instämmer inte alls* till 7 *Instämmer helt*. I tabellen har svartalternativ 1–3 slagits ihop till *Instämmer inte* och svartalternativ 5–7 har slagits ihop till *Instämmer*.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2025.

Men det är skillnaderna mellan de två första frågorna som är särskilt intressanta. Då tidigare forskning visar att de största utsläppen i hög grad är koncentrerade till de högsta inkomstgrupperna (Chancel, 2022; Chancel & Mohren, 2025; Oxfam, 2025) skulle man kunna förvänta sig att stödet för det andra påståendet (de rikaste har ett särskilt ansvar att minska sina utsläpp) skulle ligga närmare stödet för det första påståendet (de som släpper ut mest ska minska sina utsläpp mest). Så är dock inte fallet. Även om en absolut majoritet (57 procent) anser att de rikaste har ett särskilt ansvar att minska sina utsläpp är det betydligt färre jämfört med de som anser att de som släpper ut mest också ska minska sina utsläpp (77 procent). Det bör

samtidigt noteras att formuleringen på frågorna skiljer sig något åt men samtidigt handlar båda påståenden om utsläppsminskningar. Resultaten tyder därmed på att många inte fullt ut kopplar samman höga utsläpp med omfattande förmögenhet, vilket återigen kan tolkas som att de rikas utsläppsnivåer delvis underskattas eller omgärdas av ett framgångsskimmer som gör att de kritiseras i mindre utsträckning.

Stöd för politiska åtgärder

På samma sätt som de rikas oproportionerligt stora koldioxidutsläpp har uppmärksamhetsinriktning inom både forskning och samhällsdebatt, som exempelvis i anslutning till World Economic Forum i Davos 2026, har olika policyförslag för att reglera och begränsa de rikas utsläpp förts fram. Mot bakgrund av kopplingen mellan inkomst/förmögenhet och utsläppsnivåer är vissa av dessa förslag fokuserade på att reglera just inkomst och förmögenhet genom exempelvis progressiv inkomstbeskattning, förmögenhetsskatt (Chancel m.fl., 2024; Kapeller m.fl., 2023) eller genom inkomst- och förmögenhetstak (Daly, 1996; Francois m.fl., 2023). Andra policyförslag är inriktade mot att reglera koldioxidintensiva praktiker genom att beskatta, begränsa eller förbjuda exempelvis privatflyg, superyachter, frekvent flygande eller lyxkonsumtion (Fouquet & O'Garra, 2022; Gössling m.fl., 2024; Oswald m.fl., 2023; Pathak m.fl., 2025). Därtill finns det olika slags finansiella och investeringsinriktade policyförslag och styrmedel kopplade till bland annat rapporteringskrav för företag om till exempel miljö och socialt ansvar, hållbara investeringsprodukter och finanspolitiska åtgärder som skiljer mellan koldioxidintensiva och koldioxidsnåla tillgångar genom exempelvis en så kallad "koldioxidbaserad förmögenhetsskatt" (Bastos Neves & Semmler, 2022; Chancel & Mohren, 2025). Eftersom många av de här förslagen endast skulle beröra en liten minoritet av befolkningen – och samtidigt reducera gruppens höga utsläpp – skulle man kunna tänka sig ett starkt stöd bland allmänheten.

Forskningen om den här typen av policyförslag är dock begränsad. Det finns studier som undersöker stöd för maxinkomst – det vill säga att man sätter ett tak för inkomster för att säkerställa klimatomställningen – och som visar att stödet varierar från så lite som strax över 20 procent till så mycket som 60 procent beroende på hur frågan ställs (François, 2025; Khan m.fl., 2023; Lee m.fl., 2023; Schultz m.fl., 2026). Betydligt mer forskning finns vad gäller stödet för olika typer av klimatpolitiska förslag (Harring & Jagers, 2025). Här framkommer det bland annat att stödet beror på hur styrningen är utformad. Reglering som bygger på förbud, begränsningar eller prishöjningar (så kallade "push policies") tenderar att ha lägre stöd och reglering som bygger på subventioner (så kallade "pull policies") eller information ett högre stöd (Dietz m.fl., 2007; Rhodes m.fl., 2017, se dock Ejelöv m.fl., 2022 som inte fann någon direkt skillnad i stöd mellan så kallade "push" och "pull policies").

Förutom typen av styrmedel visar tidigare forskning också att upplevd rättvisa och upplevd effektivitet påverkar stödet för klimatpolitiska åtgärder – ju mer upplevd rättvisa och upplevd effektivitet, desto högre stöd (Bergquist m.fl., 2022; Harring & Jagers, 2025; Poortinga, 2025). I en nyligen genomförd intervjustudie med personer ur den svenska befolkningen, utförd av några av forskarna till det här bokkapitlet, framkom att stöd också berodde på den förväntade genomförbarheten. Det vill säga, förslag som bedömdes som genomförbara hade större stöd jämfört med insatser som bedömdes som orealistiska.

I SOM-undersökningen 2025 frågade vi om sju olika policyförslag som på olika sätt innehöll dimensioner av morot (pull policies) och piska (push policies), men som även kunde ses som mer eller mindre realistiska och effektiva: 1) skattelättnader för stora donationer till klimat-/miljöinsatser, 2) ett förbud mot resor med privatflyg, 3) en förmögenhetsskatt där pengarna går till klimat- eller miljöinsatser, 4) ett förbud mot privata investeringar i fossilindustrin, 5) ett kungligt pris till personer som donerar stora förmögenheter till klimat- och miljöinsatser, 6) en höjd skatt på lyxkonsumtion, 7) skattelättnader på vinster från privata investeringar i grön teknik.

De förslag som får högst stöd bland den svenska allmänheten är de två förslagen om skattelättnader, dels på vinster från privata investeringar i grön teknik, dels för stora donationer till klimat- och miljöinsatser: 59 procent tycker att de båda utgör mycket eller ganska bra förslag (se tabell 3). Relativt få anser att de två förslagen är dåliga (12 procent respektive 14 procent), vilket även framgår av det balansmått vi räknat fram och som finns redovisat i tabellen. Det tredje mest populära förslaget är höjd skatt på lyxkonsumtion. Även här anser 59 procent att det är ett mycket eller ganska bra förslag. Samtidigt är andelen skeptiska högre (21 procent), vilket innebär att förslaget sammantaget framstår som mindre populärt än de båda förslagen om skattelättnader.

Även det fjärde mest populära förslaget handlar om skatter och mer specifikt en förmögenhetsskatt där skatteintäkterna går till klimat- och miljöinsatser. 44 procent av den svenska allmänheten tycker att det är ett bra förslag, medan 30 procent inte tycker att det är ett bra förslag. De två förslagen om förbud – dels mot privata investeringar i fossilindustrin, dels mot resor med privatflyg – får något lägre stöd (39 procent respektive 34 procent), även om det är fler som är positivt inställda än negativt inställda, vilket syns i balansmättet på +8 respektive +7. Det policyförslag som får lägst stöd är ett kungligt pris till personer som donerar stora förmögenheter till klimat- och miljöinsatser. Ungefär lika många anser att det är ett bra förslag (33 procent) som anser att det är ett dåligt förslag (34 procent).

Tabell 3 *Inställning till politiska förslag riktade mot förmögenhet och praktiker kopplat till rikedom, 2025 (procent, balansmätt)*

	Mycket bra förslag	Ganska bra förslag	Varken bra eller dåligt förslag	Ganska dåligt förslag	Mycket dåligt förslag	Balansmätt	Svarande
Skattelättnader på vinster från privata investeringar i grön teknik	19	40	29	6	6	+47	1 707
Skattelättnader för stora donationer till klimat- eller miljöinsatser	24	35	27	8	6	+45	1 720
En höjd skatt på lyx-konsumtion	26	33	20	11	10	+38	1 711
En förmögenhetsskatt där pengarna går till klimat- eller miljöinsatser	16	28	25	14	16	+15	1 712
Ett förbud mot privata investeringar i fossilindustrin	15	19	38	14	13	+8	1 688
Ett förbud mot resor med privatflyg	15	24	29	17	15	+7	1 714
Ett kungligt pris till personer som donerar stora förmögenheter till klimat- eller miljöinsatser	13	20	33	15	19	-1	1 699

Kommentar: Frågan löd *Vad tycker du om följande förslag?* Svarsalternativen framgår av tabellen. I tabellen anges fördelning i procent respektive balansmätt. Balansmättet varierar mellan -100 och +100. Mättet anger andelen som instämmer helt eller delvis minus andelen som inte alls eller knappast instämmer. Värdet -100 innebär att samtliga inte instämmer och +100 att samtliga instämmer.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2025.

Vad gäller stödet för de olika förslagen följer resultaten vad som framkommit i tidigare forskning. De två mest populära policyförslagen är de om subventioner, följt av två skatteförslag och sedan förbud. Mönstret tyder alltså på att förslag som bygger på morot snarare än piska får högre stöd. Samtidigt finns det skäl att notera att detta mönster inte är helt entydigt. Om enbart styrmedlets karaktär vore avgörande hade förslaget om ”Ett kungligt pris till personer som donerar stora förmögenheter till klimat- eller miljöinsatser” fått betydligt högre stöd. Att detta i stället är det minst populära förslaget tyder på att även andra faktorer spelar roll. En möjlig tolkning är att befolkningen bedömer det som mindre effektivt jämfört med övriga förslag eller att man anser att det ska finnas en tydlig skiljelinje mellan politiken och kungahuset.⁴ I andra länder där kungliga priser är mer vanligt förekommande skulle stödet kanske vara högre, det vill säga att kungliga priser ses som mer betydelsefulla (Ivanovska Hadjievska & Johansson, 2025).

Att vissa förslag samlar ett relativt högt eller lågt stöd betyder inte att stödet ser likadant ut i hela befolkningen. Tabell 4 och 5 visar tvärtom att synen på dessa förslag tydligt skiljer sig mellan olika grupper i samhället, framför allt beroende på kön, inkomstnivå, politisk ideologi, klimatuppfattning, klimatintensiv praktik och institutionellt förtroende.

Kvinnor är generellt sett mer positiva till samtliga förslag än män även om skillnaderna i vissa fall är små (se tabell 4). Störst skillnader ser vi dock när det kommer till en skatt på lyxkonsumtion samt förslagen om förbud mot att resa med privatflyg samt mot privata investeringar i fossilindustrin. Ett liknande mönster ser vi bland personer som befinner sig i det lägre inkomstspannet. Personer som har en månadsinkomst mellan 0–29 000 kr är mer positivt inställda till de fem förslagen om skatter, förbud och pris. Personer med högre inkomster, det vill säga 50 000 kr eller mer i månadsinkomst, är mer positivt inställda till skattelättnader av olika slag. När det kommer till utbildningsnivå ser vi att personer med högre utbildning, det vill säga minst 3 års högskole- eller universitetsutbildning, generellt sett är mer positivt inställda till samtliga förslag jämfört med personer med lägre utbildning.⁵

Vad gäller ålder finns inga tydliga generella mönster i stödet för de olika förslagen. Samtidigt framträder vissa skillnader för enskilda åtgärder. Personer i äldre arbetsför ålder är mer positivt inställda till skattelättnader på vinster från privata investeringar i grön teknik än både yngre personer och personer som är 65 år eller äldre. Ett tydligare mönster finns när det kommer till en skatt på lyxkonsumtion, där äldre är mer positiva än yngre. Personer i åldern 16–29 år är däremot mer positivt inställda till ett kungligt pris. Sammantaget tyder detta på att ålder spelar mindre roll för stödet till konkreta policyförslag än för de mer allmänna föreställningarna om rika individers utsläpp och ansvar som redovisades i tabell 1, där vi såg tydliga skillnader mellan generationer.

Inte heller stad/landsbygd påverkar utfallet i stöd nämnvärt. Det finns dock vissa tendenser till att personer som bor i storstäder (Stockholm, Göteborg eller Malmö) är något mer positiva till flera av förslagen, särskilt skattelättnader, förbud och ett kungligt pris. Däremot tycks det inte finnas några mer systematiska skillnader mellan stad och land när det gäller en skatt på lyxkonsumtion eller en förmögenhetsskatt där intäkterna går till klimat- eller miljöinsatser. Personer som bor på landsbygden eller i storstäder är ungefär lika positiva. Jämfört med resultaten i tabell 1, där storstadsbor i högre grad uppfattade att rika har större utsläpp och i lägre grad ansåg att de gör sitt bästa för att leva hållbart, framstår alltså skillnaderna mellan stad och land som mindre tydliga när det gäller stödet för konkreta policyförslag. Detta kan tolkas som att allmänna föreställningar om de rikas klimatpåverkan och ansvar inte alltid översätts direkt till stöd för konkreta styrmedel. Medan ålder, och i viss mån stad/landsbygd, spelade större roll i synen på de rikas utsläpp och hållbarhetsengagemang, framstår dessa faktorer som mindre relevanta för att förklara befolkningens inställning till policyförslagen.

Tabell 4 Andel som stödjer olika politiska förslag efter kön, ålder, inkomst, utbildning och stad/land, 2025 (procent)

	Skattelätt invest	Skattelätt donation	Skatt lyxkons	Förmögenhetsskatt	Förbud privatflyg	Förbud invest	Kungligt pris
<i>Samtliga</i>	59	59	59	44	39	34	33
<i>Kön</i>							
Kvinnor	60	61	64	47	44	40	35
Män	58	57	54	41	33	28	31
<i>Ålder</i>							
16–29 år	54	57	51	49	40	32	40
30–49 år	63	56	58	46	42	36	32
50–64 år	62	65	59	40	36	35	30
65+ år	56	57	63	44	37	34	33
<i>Utbildning</i>							
Låg	48	52	60	44	38	35	38
Medellåg	54	54	52	39	30	25	28
Medelhög	61	63	61	43	37	36	34
Hög	66	63	64	48	47	41	52
<i>Inkomst</i>							
0–29 999 kr	56	57	63	49	40	38	37
30 000–49 999 kr	58	58	57	43	38	32	28
Minst 50 000 kr	71	69	54	34	37	30	32
<i>Stad/land</i>							
Ren landsbygd	57	60	61	49	34	34	29
Mindre tätort	55	56	56	44	37	29	36
Stad/större tätort	61	60	60	42	39	35	31
Storstad	63	62	61	48	44	41	39

Kommentar: Frågan om policyförslag löd *Vad tycker du om följande förslag?* I tabellen har svarsalternativen *Mycket bra förslag* och *Ganska bra förslag* slagits ihop. Procentbasen utgörs således av de som är positivt inställda till förslagen. Totalt antal svarande per förslag: Skattelättnader på vinster från privata investeringar i grön teknik (n = 1 707), Skattelättnader för stora donationer till klimat- eller miljöinsatser (n = 1 720), En höjd skatt på lyxkonsumtion (n = 1 711), En förmögenhetsskatt där pengarna går till klimat- eller miljöinsatser (n = 1 712), Ett förbud mot privata investeringar i fossilindustrin (n = 1 688), Ett förbud mot resor med privatflyg (n = 1 714), Ett kungligt pris till personer som donerar stora förmögenheter till klimat- eller miljöinsatser (n = 1 699). Antal svarande per kategori varierar mellan 65 (Kungligt pris/Ren landsbygd) och 556 (Skatt lyxkons/Kvinnor). Fetmarkerade siffror indikerar att skillnaderna är statistiskt signifikanta på 5-procentsnivån (se fotnot 5 för redovisning av χ^2 -signifikanstesterna).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2025.

Vad gäller politisk ideologi och mer specifikt placering på vänster/höger-skalan är det en vattendelare vad gäller stöd för de olika förslagen och framför allt när det kommer till förslagen om skatt och förbud. Även om personer som placerar

sig själva till vänster generellt sett är mer positivt inställda till samtliga förslag, är skillnaderna särskilt stora när det kommer till förslagen om ökade skatter. Där skiljer det mellan 40–50 procentenheter mellan individer som placerar sig till vänster eller höger på skalan.⁶

När det kommer till partisympati ser vi att anhängare till framför allt Miljöpartiet, men även till Socialdemokraterna, uttrycker högre stöd generellt sett för samtliga förslag jämfört med genomsnittet. Anhängare till Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna är minst positivt inställda till samtliga förslag. Det finns även en tydlig skiljelinje mellan stödet för så kallade 'push' och 'pull'-förslag beroende på vilket parti en person sympatiserar med. Anhängare till Vänsterpartiet är mer positivt inställda till skatter och förbud medan personer som sympatiserar med Centerpartiet och Liberalerna är mer positiva till skattelättnader. Detsamma gäller, om än något mindre tydligt, för anhängare till Moderaterna. Resultaten bör dock tolkas med försiktighet när det gäller sympatisörer med Liberalerna och Kristdemokraterna, då antalet respondenter som både uppger att de stödjer dessa partier och har besvarat frågorna om policyförslag är relativt lågt (omkring 40 respektive 50 respondenter).

En annan vattendelare när det kommer till stödet för de olika förslagen är vilka uppfattningar man har om klimatet och klimatomställningen. Det är kanske inte särskilt förvånande att personer som anser att klimatkrisen är överdriven är mer negativt inställda jämfört med personer som anser att klimatkrisen är ett faktum. Vi ser även att det finns en tydlig koppling mellan uppfattning om de rikas roll och inställning till förslagen. De som anser att de rika har ett större koldioxidutsläpp jämfört med befolkningen i stort, och ett större ansvar för att minska sina utsläpp, är mer positivt inställda till samtliga förslag.

Det är också intressant att det finns systematiska skillnader i stödet för de olika förslagen i förhållande till respondenternas egna livsstilar. Tidigare studier visar att de som flyger ofta är höginkomsttagare, personer med hög utbildning och stadsbor (Kamb m.fl., 2020; Oxfam, 2025). Precis som för inkomstvariabeln är stödet starkare för skattelättnader jämfört med stödet för skatter och förbud hos personer som flyger ofta, det vill säga någon eller flera gånger i kvartalet, månaden eller veckan. Det omvända gäller för personer som aldrig flyger.

Tabell 5 Andel som stödjer olika politiska förslag efter politisk ideologi, klimatuppfattning och klimatintensiv praktik, 2025 (procent)

	Skattelätt invest	Skattelätt donation	Skatt lyxkons	Förmögenhetsskatt	Förbud privatflyg	Förbud invest	Kungligt pris
<i>Samtliga</i>	59	59	59	44	39	34	33
<i>Politisk ideologi</i>							
Vänster	64	63	80	70	55	54	35
Varken eller	58	54	58	40	36	29	33
Höger	55	58	39	21	24	18	32
<i>Partisynpati</i>							
V	62	54	88	82	69	73	31
S	64	64	72	57	44	44	37
C	77	75	69	44	43	34	27
L	61	67	50	15	31	18	26
M	59	63	40	23	25	20	34
KD	55	55	31	21	25	10	29
MP	65	72	92	84	65	69	36
SD	46	45	40	26	26	19	29
<i>Klimatuppfattning</i>							
Klimatkrisen inte överdriven	66	66	68	53	46	43	35
Klimatkrisen överdriven	47	45	39	23	25	17	29
Rika större utsläpp	64	64	70	57	47	43	36
Rika inte större utsläpp	52	51	40	23	25	20	25
Rika har ansvar	67	66	76	61	51	47	40
Rika inte ansvar	51	49	32	18	20	17	26
<i>Åkt flyg</i>							
Ingen gång	55	57	62	47	42	36	33
Ofta	66	63	41	28	23	22	34

Kommentar: Frågan om policyförslag löd *Vad tycker du om följande förslag?* I tabellen har svarsalternativen *Mycket bra förslag* och *Ganska bra förslag* slagits ihop. Procentbasen utgörs således av de som är positivt inställda till förslagen. Totalt antal svarande per förslag: Skattelättnader på vinster från privata investeringar i grön teknik (n = 1 707), Skattelättnader för stora donationer till klimat- eller miljöinsatser (n = 1 720), En höjd skatt på lyxkonsumtion (n = 1 711), En förmögenhetsskatt där pengarna går till klimat- eller miljöinsatser (n = 1 712), Ett förbud mot privata investeringar i fossilindustrin (n = 1 688), Ett förbud mot resor med privatflyg (n = 1 714), Ett kungligt pris till personer som donerar stora förmögenheter till klimat- eller miljöinsatser (n = 1 699). Antal svarande per kategori varierar mellan 5 (Förbud invest/KD) och 776 (Skatt lyxkons/Klimatkrisen inte överdriven). Observera att mittenalternativen för klimatuppfattning och åkt flyg inte är redovisade i tabellen. Fetmarkerade siffror indikerar att skillnaderna är signifikanta på 5-procentsnivån (se fotnot 6 för redovisning av χ^2 -signifikanstesterna).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2025.

Utsläppsojämlighet och klimatansvar – stöd för att adressera de rikaste i ljuset av klimatkrisen

Det här kapitlet har handlat om frågor som sannolikt kommer att bli allt svårare att bortse från i klimatdebatten: vilken roll spelar de rika i klimatomställningen, vilket ansvar har de och i vilken utsträckning ska inkomst/förmögenhet och klimatintensiva praktiker regleras? Resultaten från SOM-undersökningen 2025 pekar i en tydlig riktning; det finns stöd för att adressera de rikaste som har ett oproportionerligt stort klimatavtryck.

Resultaten visar att en majoritet av den svenska allmänheten uppfattar att rika individer har betydligt större koldioxidutsläpp än befolkningen i stort. Samtidigt är det få som anser att rika gör sitt bästa för att leva hållbart. Tillsammans tecknar detta en bild av att många ser ett samband mellan rikedom och hög klimatpåverkan och att de saknar förtroende för att de rikaste själva tar det ansvar som situationen kräver (jmf. Duncan m.fl., 2024). Det är därmed inte särskilt förvånande att resultaten visar på ett ganska brett stöd för åtgärder riktade mot rikedom och klimatintensiva praktiker. Stödet varierar dock beroende på styrmedlets utformning. Förslag som bygger på incitament, som skattelättnader för gröna investeringar eller donationer till klimat- och miljöinsatser, får starkast stöd. Skatteförslag får också ett betydande stöd, medan förbud möter större tveksamhet. Detta ligger väl i linje med tidigare forskning om att människor i allmänhet föredrar morötter framför piskor. Samtidigt bör man inte dra slutsatsen att vissa styrmedel därför är "bättre" än andra i någon allmän mening. Olika typer av styrmedel fyller olika funktioner. Vissa kan ha mer direkt effekt på utsläppen, medan andra framför allt fungerar normbildande och signalerar vad som uppfattas som legitimt eller önskvärt i ett samhälle under omställning (Harring & Jagers, 2025; Pathak m.fl., 2025). Slutligen varierar också stödet mellan olika befolkningsgrupper. Särskilt tydliga skillnader återfinns längs politiska och klimatrelaterade skiljelinjer, men också mellan grupper med olika inkomster och livsstilar.

Trots ett relativt starkt stöd för olika slags policyförslag och trots att en majoritet anser att de rikaste har ett större klimatavtryck än befolkningen i stort, bör det också framhållas att det verkar finnas en osäkerhet bland den svenska allmänheten *antingen* vad gäller kopplingen mellan rikedom och utsläpp *eller* om de rika ska ta ett särskilt ansvar för att minska sina utsläpp. Osäkerheten har att göra med det faktum att en mycket stor andel av befolkningen anser att de som släpper ut mest också ska minska sina utsläpp mest. Det är dock färre, men likväl en majoritet, som anser att de rika har ett särskilt ansvar att minska sina utsläpp. Just detta glapp – som i litteraturen beskrivits som ett "carbon perception gap" (Köchling m.fl., 2025) – är intressant. Om människor fullt ut kopplade samman rikedom med höga utsläpp borde stödet för de båda påståendena vara ungefär lika stort. Att så inte är fallet skulle kunna tyda på att många visserligen omfamnar en proportionalitetsprincip när det kommer till att den som orsakar störst problem också bör ta ett större ansvar

(jmf. ”polluter-pay-principle”) men att kopplingen mellan rikedom och utsläpp inte är helt given bland allmänheten. Detta ligger väl i linje med forskning från Tyskland (Köchling m.fl., 2025), som visar att människor visserligen uppfattar att grupper med hög inkomst eller förmögenhet har större klimatavtryck, men att de underskattar hur stor skillnaden är jämfört med andras, särskilt när utsläpp kopplade till ägande och kapital inkluderas. Samma studie visar också på ett brett stöd för att rika grupper borde ha ett mindre klimatavtryck än andra.

Framtida studier skulle kunna fokusera på att bättre förstå det så kallade ”carbon perception gap” men även ansvarsfrågan i en svensk kontext. Generellt sett skulle fler och mer precisa frågor kunna bidra till en större förståelse. När det kommer till stöd för olika policyförslag skulle framtida studier kunna inkludera andra och/eller fokusera mer ingående på olika politiska förslag, som exempelvis maxinkomst, personliga utsläppsrätter eller en progressiv koldioxidskatt (Chancel, 2021). I kommande studier behövs det också göras andra typer av statistiska analyser, jämfört med de analyser som gjorts i det här kapitlet, för att med större säkerhet kunna uttala sig om skillnader mellan olika befolkningsgrupper men även för att inkludera andra tänkbara förklaringsfaktorer som exempelvis meritokratiska uppfattningar och dess inverkan på stödet (Hilmar, 2026). Det skulle även vara intressant att inkludera den rikaste gruppen i framtida forskning för att få en förståelse för hur de själva ser på sin roll i ljuset av klimatkrisen.

Sammanfattningsvis står det klart att det finns stöd för att adressera de rikaste som har ett oproportionerligt stort klimatavtryck genom diskussioner om klimatojämlighet och klimatansvar (jmf. Dietz m.fl., 2007 som menar att utbildning bidrar till en ökad medvetenhet om orsaker till men även allvaret i klimatförändringarna). En viktig aspekt att ha med sig i dessa diskussioner är att om klimatfrågan främst beskrivs som ett gemensamt problem där ”alla” behöver bidra enligt en likhetsprincip, blir det svårare att synliggöra de mycket stora skillnader som faktiskt finns mellan olika gruppers utsläppsnivåer. Om frågan däremot ramas in som en fråga om ojämlikhet och rättvisa synliggörs vem som står för de största utsläppen. Riktade åtgärder, grundade i en proportionalitetsprincip, framstår därmed som legitima för att minska koldioxidutsläppen på en individnivå, vilket är nödvändigt om vi ska nå 1,5-gradersmålet i Parisavtalet.

Noter

- ¹ I ekonomiska termer refereras det ofta till de rikaste 10, 1 eller 0,1 procenten i litteraturen om de rikas utläsppsnivåer, där utsläppen ökar i takt med inkomst- och förmögenhetsnivåer (se exempelvis Chancel, 2022; Oxfam, 2025). I enkätfrågorna i SOM-undersökningen 2025 framgick dock ingen definition av de rika.
- ² Ålder: $X^2(6, n = 1\,700) = 34,82, p < .001$. Utbildning: $X^2(6, n = 1\,660) = 54,29, p < .001$. Stad/land: $X^2(6, n = 1\,659) = 24,01, p < .001$. Politisk ideologi: $X^2(4, n = 1\,670) = 129,90, p < .001$.
- ³ Ålder: $X^2(6, n = 1\,709) = 26,32, p < .001$. Utbildning: $X^2(6, n = 1\,669) = 46,35, p < .001$. Stad/land: $X^2(6, n = 1\,669) = 12,08, p .060$. Politisk ideologi: $X^2(4, n = 1\,677) = 72,93, p < .001$.
- ⁴ Forskarna bakom det här bokkapitlet ställde en identisk fråga men med svarsalternativet 'Ett nationellt erkänt pris till personer som donerar stora förmögenheter till klimat- eller miljöinsatser' i en enkätundersökning i början av 2026 genom Medborgarpanelen vid SOM-institutet där ett representativt urval av den svenska befolkningen visade sig vara något mer positiva (43 procent) jämfört med i SOM-undersökningen 2025. Det skulle kunna betyda att kunlighetsdimensionen påverkat respondenternas svar.
- ⁵ *Skattelätt invest* – Kön: $X^2(2, n = 1\,701) = 22,32, p < .001$. Ålder: $X^2(6, n = 1\,707) = 13,10, p .042$. Utbildning: $X^2(6, n = 1\,679) = 29,75, p < .001$. Inkomst: $X^2(4, n = 1\,651) = 29,74, p < .001$.
- Skattelätt donation* – Kön: $X^2(2, n = 1\,714) = 14,18, p < .001$. Ålder: $X^2(6, n = 1\,720) = 16,86, p .042$. Utbildning: $X^2(6, n = 1\,690) = 17,80, p .007$. Inkomst: $X^2(4, n = 1\,662) = 15,71, p .003$.
- Skatt lyxkons* – Kön: $X^2(2, n = 1\,705) = 22,66, p < .001$. Ålder: $X^2(6, n = 1\,711) = 17,85, p .007$. Utbildning: $X^2(6, n = 1\,683) = 21,34, p .002$. Inkomst: $X^2(4, n = 1\,655) = 28,34, p < .001$.
- Förmögenhetsskatt* – Kön: $X^2(2, n = 1\,706) = 35,06, p < .001$. Utbildning: $X^2(6, n = 1\,684) = 23,31, p < .001$. Inkomst: $X^2(4, n = 1\,654) = 65,21, p < .001$. Stad/land: $X^2(6, n = 1\,706) = 13,27, p < .001$.
- Förbud privatflyg* – Kön: $X^2(2, n = 1\,708) = 36,01, p < .001$. Utbildning: $X^2(6, n = 1\,714) = 40,91, p < .001$. Inkomst: $X^2(4, n = 1\,659) = 26,33, p < .001$.
- Förbud invest* – Kön: $X^2(2, n = 1\,682) = 84,25, p < .001$. Utbildning: $X^2(6, n = 1\,661) = 40,42, p < .001$. Inkomst: $X^2(4, n = 1\,634) = 36,82, p < .001$. Stad/land: $X^2(6, n = 1\,657) = 17,33, p .008$.
- Kungligt pris* – Kön: $X^2(2, n = 1\,693) = 7,20, p .027$. Utbildning: $X^2(6, n = 1\,674) = 13,49, p .036$. Inkomst: $X^2(4, n = 1\,645) = 13,85, p .008$.

⁶ *Skattelätt invest* – Politisk ideologi: $X^2(4, n = 1\ 674) = 17,90, p < .001$. Partisympati: $X^2(14, n = 1\ 488) = 65,55, p < .001$. Klimatkrisen överdriven/inte överdriven: $X^2(4, n = 1\ 678) = 115,63, p < .002$. Rika har/har inte större utsläpp: $X^2(4, n = 1\ 660) = 20,26, p < .001$. Rika har/har inte ansvar: $X^2(4, n = 1\ 675) = 66,54, p < .001$. Åkt flyg: $X^2(4, n = 1\ 666) = 15,39, p < .004$

Skattelätt donation – Politisk ideologi: $X^2(4, n = 1\ 687) = 14,55, p < .006$. Partisympati: $X^2(14, n = 1\ 498) = 51,90, p < .001$. Klimatkrisen överdriven/inte överdriven: $X^2(4, n = 1\ 687) = 92,70, p < .001$. Rika har/har inte större utsläpp: $X^2(4, n = 1\ 668) = 32,64, p < .001$. Rika har/har inte ansvar: $X^2(4, n = 1\ 688) = 54,29, p < .001$.

Skatt lyxkons – Politisk ideologi: $X^2(4, n = 1\ 676) = 246,61, p < .001$. Partisympati: $X^2(14, n = 1\ 491) = 245,85, p < .001$. Klimatkrisen överdriven/inte överdriven: $X^2(4, n = 1\ 681) = 162,25, p < .001$. Rika har/har inte större utsläpp: $X^2(4, n = 1\ 659) = 120,41, p < .001$. Rika har/har inte ansvar: $X^2(4, n = 1\ 676) = 320,03, p < .001$. Åkt flyg: $X^2(4, n = 1\ 671) = 36,90, p < .001$

Förmögenhetsskatt – Politisk ideologi: $X^2(4, n = 1\ 680) = 394,46, p < .001$. Partisympati: $X^2(14, n = 1\ 490) = 331,90, p < .001$. Klimatkrisen överdriven/inte överdriven: $X^2(4, n = 1\ 680) = 137,87, p < .001$. Rika har/har inte större utsläpp: $X^2(4, n = 1\ 659) = 165,00, p < .001$. Rika har/har inte ansvar: $X^2(4, n = 1\ 678) = 315,07, p < .001$. Åkt flyg: $X^2(4, n = 1\ 666) = 30,87, p < .001$.

Förbud privatflyg – Politisk ideologi: $X^2(4, n = 1\ 681) = 197,30, p < .001$. Partisympati: $X^2(14, n = 1\ 494) = 177,88, p < .001$. Klimatkrisen överdriven/inte överdriven: $X^2(4, n = 1\ 685) = 110,11, p < .001$. Rika har/har inte större utsläpp: $X^2(4, n = 1\ 668) = 89,17, p < .001$. Rika har/har inte ansvar: $X^2(4, n = 1\ 685) = 220,17, p < .001$. Åkt flyg: $X^2(4, n = 1\ 673) = 45,90, p < .001$.

Förbud invest – Politisk ideologi: $X^2(4, n = 1\ 659) = 257,99, p < .001$. Partisympati: $X^2(14, n = 1\ 471) = 275,31, p < .001$. Klimatkrisen överdriven/inte överdriven: $X^2(4, n = 1\ 661) = 163,86, p < .001$. Rika har/har inte större utsläpp: $X^2(4, n = 1\ 650) = 83,89, p < .001$. Rika har/har inte ansvar: $X^2(4, n = 1\ 661) = 195,82, p < .001$. Åkt flyg: $X^2(4, n = 1\ 649) = 25,67, p < .001$.

Kungligt pris – Politisk ideologi: $X^2(4, n = 1\ 669) = 11,55, p < .021$. Klimatkrisen överdriven/inte överdriven: $X^2(4, n = 1\ 673) = 16,50, p < .002$. Rika har/har inte större utsläpp: $X^2(4, n = 1\ 656) = 18,09, p < .001$. Rika har/har inte ansvar: $X^2(4, n = 1\ 671) = 69,54, p < .001$.

Referenser

- Barros, P., & Wilk, R. (2021). The outsized carbon footprints of the super-rich. *Sustainability: Science, Practice and Policy*, 17(1), 316–322.
- Bastos Neves, J. P., & Semmler, W. (2022). *A proposal for a carbon wealth tax: Modelling, empirics, and policy* (SSRN Working Paper No. 4114243). SSRN. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4114243>
- Bergquist, M., Nilsson, A., Harring, N., & Jagers, S. C. (2022). Meta-analyses of fifteen determinants of public opinion about climate change taxes and laws. *Nature Climate Change*, 12, 235–240.
- Bourdieu, P. (2000). *Pascalian Meditations*. Stanford University Press.
- Chancel, L. (2021). *Climate Change and the Global Inequality of Carbon Emissions, 1990–2020*. World Inequality Lab, Paris School of Economics, Science Po, Frankrike.
- Chancel, L. (2022). Global carbon inequality over 1990–2019. *Nature Sustainability*, 5, 931–938. <https://doi.org/10.1038/s41893-022-00955-z>
- Chancel, L., Bothe, P., & Voituriez, T. (2024). The potential of wealth taxation to address the triple climate inequality crisis. *Nature Climate Change*, 14(1), 5–7.
- Chancel, L., & Mohren, C. (2025). *Climate Inequality Report 2025: Climate change—A capital challenge. Why climate policy must tackle ownership*. World Inequality Lab.
- Daly, M. (1996). *Beyond Growth: The economics of sustainable development*. Beacon Press.
- Dietz, T., Dan, A., & Shwom, R. (2007). Support for climate change policy: Social Psychological and social structural influences. *Rural Sociology*, 72(2), 185–214. <https://doi.org/10.1526/003601107781170026>
- Duncan, S., Hjelmskog, A., & Papiés, E. K. (2024). No agency and responsibility for the privileged? Perceptions of climate action among high socioeconomic status citizens in the United Kingdom. *Energy Research & Social Science*, 115, 103604. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2024.103604>.
- Ejelöv, E., Harring, N., Hansla, A., Jagers, S., & Nilsson, A. (2022). Push, Pull, or Inform – an Empirical Taxonomy of Environmental Policy Support in Sweden. *Journal of Public Policy*, 42(3), 529–552.
- Finanspolitiska rådet. (2024). *Ekonomisk ojämlikhet i Sverige: Översikt av fakta och framtidsutmaningar* (Särskilda studier 2024/1). <https://www.fpr.se/publikationer/sarskilda-studier.html>
- Fouquet, R., & O’Garra, T. (2022). In pursuit of progressive and effective climate policies: Comparing an air travel carbon tax and a frequent flyer levy. *Energy Policy*, 171, 113278.
- Francois, M., Maréchal, K., & Mertens de Wilmars, S. (2023). Unlocking the potential of income and wealth caps in post-growth transformation: A framework for improving policy design. *Ecological Economics*, 208, 107788.

- François, M. (2025). *Addressing inequality in post-growth societies. A pragmatist inquiry into the realisation of income and wealth limits* [Doctoral dissertation, University of Liège]. ORBi-University of Liège. <https://orbi.uliege.be/handle/2268/337695>
- Fouquet, R., & O'Garra, T. (2022). In pursuit of progressive and effective climate policies: Comparing an air travel carbon tax and a frequent flyer levy. *Energy Policy*, 171, 113278.
- Gilens, M., & Page, B. I. (2014). Testing theories of American politics: Elites, interest groups, and average Citizens. *Perspectives on Politics*, 12(3), 564–581. <http://doi.org/10.1017/S1537592714001595>
- Gills, B., & Morgan, J. (2020). Global Climate Emergency: after COP24, climate science, urgency, and the threat to humanity. *Globalizations*, 17(6), 885–902.
- Gössling, S., & Humpe, A. (2023). Millionaire spending incompatible with 1.5 °C ambitions. *Cleaner Production Letters*, 4, 100027.
- Gössling, S., Humpe, A., & Leitão, J. C. (2024). Private aviation is making a growing contribution to climate change. *Communications Earth & Environment*, 5, 666.
- Harring, N., & Jagers, S. C. (2025). *Minsta möjliga motstånd – en ESO-rapport om acceptans för klimatpolitiska styrmedel*. ESO-rapport 2025:1, Statens offentliga utredningar.
- Hecht, K., Burchardt, T., & Davis, A. (2024). Richness, Insecurity and the Welfare State. *Journal of Social Policy*, 53(3), 573–594.
- Hilmar, T. (2026). The missing nexus: taking meritocracy beliefs seriously in climate justice research. *Climatic Change* 179, 61.
- IPCC. (2022). *Climate change 2022: Mitigation of climate change. Contribution of Working Group III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Cambridge University Press.
- Ivanovska Hadjievska, M., & Johansson, H. (2025). Civil Society Elites and State Consecration: Acceptance, Ambivalence and Rejection of Royal Honours in the UK. *Sociology*, 59(5), 847–863.
- Kamb, A., Lundberg, E., Larsson, J., & Nilsson, J. (2020). *Flygresorna och klimatet. Utsläppsminskningar och acceptans för klimatsmartare alternativ*. CFT-rapport 2020:01. Centrum för turism vid Göteborgs universitet
- Kapeller, J., Leitch, S., & Wildauer, R. (2023). Can a European wealth tax close the green investment gap? *Ecological Economics*, 209, 107849.
- Khan, J., Emilsson, K., Fritz, M., Koch, M., Johansson, H., & Hildingsson, R. (2023). Ecological ceiling and social floor: public support for eco-social policies in Sweden. *Sustainability Science*, 18, 1519–1532.
- Koch, M., Emilsson, K., Lee, J., & Johansson, H. (2024). Structural barriers to sufficiency: The contribution of research on elites. *Buildings and Cities*, 5(1), 268–282.

- Köchling, J., Koller, J. E., Straßheim, J., Rhem, Y., Chancel, L., Diehl, C., Schupp, H. T., & Renner, B. (2025). The carbon perception gap in actual and ideal carbon footprints across wealth groups. *Nature Communications*, *16*, 6180 <https://doi.org/10.1038/s41467-025-61505-7>
- Lee, J., Koch, M., & Alkan-Olsson, J. (2023). Deliberating sustainable welfare-work nexus. *Politische Vierteljahresschrift/German Political Science Quarterly*, *64*, 825–844.
- Morrison, J., van den Bergh, J., & Kallis, G. (2025). The impact of wealth inequality on carbon emissions and climate policy. *Climate Policy*, 1–14.
- Nielsen, K. S., Bauer, J. M., Debnath, R., Emogor, C. A., Geiger, S. M., Ghai, S., Gwozdz, W., & Hahnel, U. J. J. (2024). Underestimation of personal carbon footprint inequality in four socio-economically diverse countries. *Nature Climate Change*, *14*, 1136–1143. <https://doi.org/10.1038/s41558-024-02130-y>
- Nockur, L., Pirla, S., & Pfattheicher, S. (2025). The misperception of carbon footprints of the rich and the poor. *Journal of Environmental Psychology*, *102*, 102545.
- Oswald, Y., Owen, A., & Steinberger, J. K. (2020). Large inequality in international and intranational energy footprints between income groups and across consumption categories. *Nature Energy*, *5*, 231–239.
- Oswald, Y., Millward-Hopkins, J., Steinberger, J. K., Owen A., & Ivanova D. (2023). Luxury-focused carbon taxation improves fairness of climate policy. *One Earth*, *6*(7), 884–898.
- Oxfam. (2025). *Sveriges vägval: folkvilja eller vinstintresse? De rikas utsläpp, investeringar och påverkan på klimatomställningen*. Oxfam Sverige, Hämtad den 2 februari 2026, från https://oxfam.se/wp-content/uploads/2025/10/Rapport_Sveriges-vagval.pdf
- Oxfam. (2026). *Vårt ojämlika Sverige: Utsatthet och extrem förmögenhet*. Oxfam Sverige. Hämtad den 25 februari 2026, från <https://oxfam.se/wp-content/uploads/2026/01/Vart-ojamlika-Sverige-Utsatthet-och-extrem-formogenhet.pdf>
- Pathak, M., Creutzig, F., & Gupta, D. (2025). What has been done to reduce luxury consumption? A global review. *Annual Review of Environment and Resources*, *50*, 133–157.
- Persson, M. (2021). From opinions to policies: Examining the links between citizens, representatives, and policy change. *Electoral Studies*, *74*, 102413. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2021.102413>
- Poortinga, W. (2025). The role of policy appraisals and second-order beliefs in public support for climate policies in the UK. *Climate Policy*, 1–15. <https://doi.org/10.1080/14693062.2025.2539977>
- Pybus, K., Power, M., Pickett, K. E., & Wilkinson, R. (2022). Income inequality, status consumption and status anxiety: An exploratory review of implications for sustainability and directions for future research. *Social Sciences & Humanities Open*, *6*(1), 100353.

- Rhodes, E. K., Axsen, J., & Jaccard, M. (2017). Exploring citizen support for different types of climate policy. *Ecological Economics* 137, 56–69.
- Schulz, F., Bretter, C., Büchs, M., & Trappmann, V. (2026). A global view of eco-social policy support: insights from six high-emission countries. *Global Sustainability*, 9, e9, 1–12. <https://doi.org/10.1017/sus.2026.10048>
- SOU 2020:46. *En gemensam angelägenhet*. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2020/08/sou-202046/>
- Ydstedt, A., & Zitelmann, R. (2025). What Sweden thinks about markets, capitalism and the rich. *Economic Affairs*, 45(1), 27–44. <https://doi.org/10.1111/ecaf.12684>